

Національний  
транспортний  
університет

**ВК.Правові засади боротьби з корупцією**

**Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)**

**Дні занять, час занять, аудиторія:** будуть доступні згідно розкладу за посиланням <http://www.ntu.edu.ua/studentam/rozklad/>

**Кафедра правосуддя**

**Лекції проводить**  
**доцент Матвійчук Анатолій Васильович**

|                             |                                                                           |
|-----------------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| <b>Контактна інформація</b> | електронна пошта: lawart.ma@gmail.com<br>телефон викладача: +380680805999 |
|-----------------------------|---------------------------------------------------------------------------|

|                                |                                              |
|--------------------------------|----------------------------------------------|
| <b>Адреса, номер аудиторії</b> | Прспект Володимира Івасюка, 2. Аудиторія 408 |
|--------------------------------|----------------------------------------------|

|                         |             |
|-------------------------|-------------|
| <b>Час консультацій</b> | 10:00-13:00 |
|-------------------------|-------------|

**Семінарські / практичні / лабораторні заняття проводить**

Завідувач кафедри правосуддя, доктор юридичних наук,  
професор **Матвійчук Анатолій Васильович**

|                             |                                                                           |
|-----------------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| <b>Контактна інформація</b> | електронна пошта: lawart.ma@gmail.com<br>телефон викладача: +380680805999 |
|-----------------------------|---------------------------------------------------------------------------|

|                                |                                              |
|--------------------------------|----------------------------------------------|
| <b>Адреса, номер аудиторії</b> | Прспект Володимира Івасюка, 2. Аудиторія 408 |
|--------------------------------|----------------------------------------------|

|                         |             |
|-------------------------|-------------|
| <b>Час консультацій</b> | 10:00-13:00 |
|-------------------------|-------------|

**Анотація дисципліни:**

Навчальна дисципліна «Правові засади боротьби з корупцією», є вибірковою для вивчення ОПП «Правоохоронна діяльність на транспорті», спрямована на вивчення студентами явища корупції, поняття, види, кваліфікації правопорушень, антикорупційні заборони і обмеження, видів відповідальності (кримінальної, адміністративної, дисциплінарної), фінансового моніторингу майнового стану чиновників, інституту викривачів, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти отримають знання щодо правових засад боротьби з корупцією, антикорупційних обмежень і заборон, інституту викривачів, способи участі громадськості в заходах щодо запобігання і протидії корупції, правил, щодо усунення наслідків корупційних правопорушень. Під час навчання здійснюється аналіз законодавства України та міжнародних актів у сфері боротьби з корупцією, опрацювання навчальної й наукової літератури, вивчення позитивного досвіду протидії корупційній злочинності в зарубіжних країнах. Особлива увага приділяється визначенню дієвих механізмів запобігання та протидії корупції в Україні.

**Предметом** вивчення навчальної дисципліни «Правові засади боротьби з корупцією» є корупційні діяння, їх правова кваліфікація, відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та усунення їх наслідків, механізми протидії корупції, а також проблеми

застосування адміністративного, кримінального та іншого законодавства при розслідуванні та розгляді справ про корупцію. Вивчення чинного кримінального та антикорупційного законодавства, судової практики.

**Міждисциплінарні зв'язки:** навчальна дисципліна "Правові засади боротьби з корупцією" має глибокі міждисциплінарні зв'язки, оскільки корупція є багатогранним соціальним, економічним та правовим феноменом. Вивчення корупційних правопорушень та проблем їх правозастосування пов'язане з такими науками та галузями знань: кримінальне право та кримінологія, адміністративне право, конституційне право, фінансове та податкове право, судоустрій та прокуратура, які віднесено до правових наук. Тісно пов'язана з економічними науками: аналізує економічні стимули корупційної поведінки, витрати та вигоди від корупції, а також її вплив на економічний розвиток країни. Державні фінанси та бюджетування: досліджують механізми розкрадання бюджетних коштів та шляхи підвищення прозорості фінансових потоків. Має безпосередній зв'язок з інформаційними технологіями та криміналістикою: розробляє методики розслідування корупційних злочинів, зокрема виявлення та фіксації доказів, використовують аналіз великих даних, моніторинг електронних декларацій, що сприяє виявленню корупційних схем.

#### **Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:**

Модуль 1. Основні засади запобігання корупції;

Модуль 2. Суб'єкти правовідносин і методи роботи органів державної влади у контексті вимог антикорупційного законодавства;

Модуль 3. Відповідальність за корупційні діяння, правові засади відшкодування збитків, завданих внаслідок їх вчинення.

#### **Модуль 1. Основні засади запобігання корупції**

##### **Тема 1. Корупція: поняття та зміст.**

Сутність та поняття корупції. Зміст та класифікація причин корупції. Види корупції.

##### **Тема 2. Сучасний стан корупції та проблема протидії корупції в Україні.**

Об'єктивні та суб'єктивні причини поширеності корупції в Україні. Форми та методи протидії корупції в Україні.

##### **Тема 3. Загальна характеристика антикорупційного законодавства та правові основи протидії корупції.**

Законодавство у сфері запобігання і протидії корупції. Антикорупційне законодавство за часів незалежності України. Закон України «Про запобігання корупції»: структура та проблеми ефективності. Антикорупційна стратегія.

#### **Модуль 2. Суб'єкти правовідносин. Відповідальність за корупційні та пов'язані із корупцією правопорушення.**

##### **Тема 4. Суб'єкти правовідносин у сфері запобігання і протидії корупції. Види та повноваження суб'єктів протидії корупції.**

Національне агентство з питань запобігання корупції. Національне антикорупційне бюро України. Спеціалізована антикорупційна прокуратура. Спеціалізований антикорупційний суд України. Національна поліція. Корупційні ризики в діяльності державних службовців. Корупція у сфері державного управління. Сучасний стан корупції в правоохоронних органах.

### **Тема 5. Запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням.**

Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища. Обмеження щодо одержання подарунків. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.

### **Тема 6. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.**

Сутність та види конфлікту інтересів. Конфлікт інтересів як професійно-етична проблема. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Обмеження спільної роботи близьких осіб.

### **Тема 7. Участь громадськості в заходах щодо запобігання і протидії корупції.**

Громадянське суспільство і корупція. Громадський контроль як механізм протидії корупції. Участь громадськості в заходах щодо запобігання і протидії корупції за Законом України «про запобігання корупції». Громадські організації у протидії корупції.

### **Тема 8. Сутність та види антикорупційних заборон та обмежень.**

Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища. Обмеження та запобігання щодо одержання подарунків та неправомірної вигоди. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування. Обмеження спільної роботи близьких осіб.

### **Тема 9. Антикорупційна експертиза та спеціальна перевірка.**

Поняття та види антикорупційної експертизи. Механізм проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів. Суб'єкти здійснення антикорупційної експертизи. Спеціальна перевірка: сутність та порядок проведення. Фінансовий контроль та відповідальність за порушення його вимог.

## **Модуль 3.**

### **Тема 10. Відповідальність за корупційні та пов'язані із корупцією правопорушення та усунення їх наслідків.**

Корупційне правопорушення: поняття, ознаки та класифікація. Види відповідальності за корупційні правопорушення. Адміністративна відповідальність за вчинення корупційних правопорушень. Кримінальна

відповідальність за вчинення корупційних правопорушень. Цивільно-правова відповідальність за вчинення корупційних правопорушень. Дисциплінарна відповідальність за вчинення корупційних правопорушень. Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, порядок ведення реєстру та порядок внесення відомостей. Обмеження щодо заборони особі, звільненій з посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності.

### **Тема 11. Міжнародна практика щодо запобігання і протидії корупції.**

Дії світового співтовариства у запобіганні та протидії корупції. Міжнародна досвід щодо запобігання і протидії корупції. Врегулювання конфлікту інтересів, як передумови корупційного прояву. Міжнародний досвід запобігання конфліктам інтересів.

## **Методи контролю:**

- Усні відповіді з метою з'ясування рівня розуміння матеріалу;
- Співбесіда за матеріалами розглянутої теми;
- Опитування здобувачів вищої освіти на початку чи в кінці лекції;
- Тестування різного рівня складності;
- Вирішення практичних задач;
- Письмові контрольні роботи;
- Перевірка виконання завдань для самостійної роботи;

- Підсумковий контроль досягнутих результатів навчання – залік в усній формі.

### Джерела для вивчення дисципліни:

1. Електронний ресурс бібліотеки НТУ <http://lib.ntu.edu.ua/catalog/login.html>
2. Веб-сайт Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/>
3. Веб-сайт Національного антикорупційного бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua>
4. Веб-сайт Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.  
URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/specializovana-antikorupciyna-prokuratura>
5. Веб-сайт Спеціалізованого антикорупційного суду України. URL: <https://hcac.court.gov.ua/hcac/>
6. Веб-сайт Єдиного державного реєстру судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua>

### Оцінювання

Підсумкова оцінка вивчення дисципліни розраховується з використанням таких категорій

| Контроль протягом семестру                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |        |        |          |        |        |        |        |        |         | Підсумковий контроль (залік)                                   | Сума балів |               |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|----------|--------|--------|--------|--------|--------|---------|----------------------------------------------------------------|------------|---------------|
| Модуль 1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |        |        | Модуль 2 |        |        |        |        |        |         |                                                                |            | Модуль 3 (ІЗ) |
| Тема 1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Тема 2 | Тема 3 | Тема 4   | Тема 5 | Тема 6 | Тема 7 | Тема 8 | Тема 9 | Тема 10 |                                                                |            |               |
| <p><b>Для денної форми здобуття вищої освіти:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>- активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 5 балів за тему (всього-по 15 балів на Модуль 1 і Модуль 2);</li><li>- поточне тестування (перевірка засвоєння теоретичного матеріалу) – 5 балів (за один модуль);</li><li>- виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів (за один модуль);</li><li>- модульна контрольна робота № 1 – 5 балів;</li><li>- модульна контрольна робота № 2 – 5 балів.</li></ul> |        |        |          |        |        |        |        |        |         | <p>Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом</p> | 40         | 100           |
| <p><b>Для заочної форми здобуття вищої освіти:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>- активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 5 балів (всього -по 15 балів на Модуль 1 і Модуль 2);</li><li>- виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів (за один модуль).</li></ul>                                                                                                                                                                                                                     |        |        |          |        |        |        |        |        |         | 20                                                             |            |               |

**Критерії оцінювання:** Додаток 1 до Положення про організацію освітнього процесу у Національному транспортному університеті  
[http://vstup.ntu.edu.ua/pro\\_orhanizatsiyu\\_osvitnoho\\_protseesu.pdf](http://vstup.ntu.edu.ua/pro_orhanizatsiyu_osvitnoho_protseesu.pdf)

***Політика несвоєчасного проходження контрольних заходів.***

Поточний та підсумковий контролі проводяться згідно з графіком освітнього процесу та встановленими Науково-методичною радою НТУ графіками. У випадку неявки здобувача вищої освіти на підсумковий контроль з поважних причин можливе індивідуальне проведення контролю в узгоджений з викладачем термін за наявності дозволу деканату факультету / директорату інституту. Повторне складання екзамену у випадку отримання незадовільної оцінки допускається не більше двох разів: один раз – викладачу, другий – комісії, яка створюється деканом факультету / директором інституту.

При поданні індивідуального завдання пізніше встановленого терміну без поважної причини оцінка буде знижена на 10 %. Технічні проблеми (поломка обладнання, проблеми з друком) не є поважною причиною для несвоєчасного подання індивідуального завдання.

***Політика перескладання.*** Упродовж тижня після оголошення результатів поточного контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача за роз'ясненням і/або з незгодою щодо отриманої оцінки. У випадку незгоди з рішенням оцінювача щодо результатів підсумкового контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача з незгодою щодо отриманої оцінки у день її оголошення. Повторне проходження підсумкового контролю з метою підвищення позитивної оцінки не допускається.

***Політика відвідування та / або активності.*** Відвідування навчальних занять є обов'язковим для здобувача освіти. Невиконання здобувачем освіти завдань, що визначені індивідуальним навчальним планом практичних/семінарських/лабораторних занять, через відсутність на заняттях є підставою для прийняття рішення про недопущення до підсумкового контролю. За рішенням декана факультету / директора інституту передбачається надання можливості виконати пропущені завдання за індивідуальним графіком (але не пізніше, ніж до завершення підсумкового контролю).

***Академічна доброчесність:*** [http://vstup.ntu.edu.ua/polozhennnyantu\\_dobroch.pdf](http://vstup.ntu.edu.ua/polozhennnyantu_dobroch.pdf)

Порушеннями академічної доброчесності є:

- академічний плагіат;
- фальсифікація;
- списування;
- обман;
- неправомірна вигода;
- хабарництво.

При проходженні контролю (поточного або підсумкового) особа, яка проходить контроль, не має права використовувати будь-яку зовнішню (сторонню) допомогу. Якщо оцінювач підозрює особу, що проходить контроль, у використанні недозволених допоміжних засобів, він має право запропонувати їй вчинити дії, які б спростували підозру. У разі відмови від вчинення дій зі спростування підозри, списування, використання недозволених допоміжних засобів чи зовнішньої допомоги (обману) результат оцінюється як «незадовільно».

***Поведінка в аудиторії.*** Ноутбуки та портативні пристрої можна використовувати **ВИКЛЮЧНО** з навчальною метою за вказівкою викладача. Неправомірне використання ноутбуків чи портативних

пристроїв вважатиметься порушенням дисципліни, викладач має право ініціювати дії з унеможливлення їх використання.

В аудиторії забороняється вживання їжі, напоїв (за винятком води). Здобувачі вищої освіти та викладачі повинні дотримуватися етичних норм поведінки.

**Здобувачам вищої освіти з обмеженими можливостями або особливими потребами** слід до початку семестру звернутися до деканату факультету / директорату інституту та обговорити питання організації навчання.

**При виникненні у здобувача вищої освіти проблем зі здоров'ям**, які можуть заважати навчанню, слід звернутися до медичного закладу та повідомити про це деканат факультету / відповідний підрозділ інституту.

**Скарги, пропозиції, зауваження та повідомлення про наявність конфліктних ситуацій** в рамках освітніх програм здобувачі можуть надсилати на електронну адресу [general@ntu.edu.ua](mailto:general@ntu.edu.ua) або скористатися скринькою довіри, яка розміщена при вході в університет.

**Електронна скринька для звернень до психологічної служби:** [philosophy@ntu.edu.ua](mailto:philosophy@ntu.edu.ua).

**Канали зв'язку з розробником силабуса:**

[lawart.ma@gmail.com](mailto:lawart.ma@gmail.com)

телефон викладача - +380680805999

**Рекомендована література:**

**Основна**

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. Дата оновлення: 03.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення. 2025. № 8073<sup>1</sup>-X. Ст. 1 - 212-24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. Ст. 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
4. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. № 2447- VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 24. Ст. 212. Дата оновлення: 08.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>
5. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. № 794- VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 6. Ст.55. Дата оновлення: 09.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>
6. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст.2056. Дата оновлення: 16.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 27.08.2020).

**Додаткова:**

7. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від 10.11.2015 р. № 772-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. №1. Ст.2. Дата оновлення: 17.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19#Text> (дата звернення: 27.08.2020).
8. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки: Закон України 14.10.2014 р. № 1699- VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 46. Ст.2047. Дата оновлення: 14.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1699-18#Text> (дата

звернення: 27.08.2020).

9. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. No 1698-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. No47. Ст.2051. Дата оновлення: 17.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text> (дата звернення: 27.08.2020).

10. Кримінальний кодекс України: Офіц. Видання. - К.: Видавничий Дім „Ін Юре”, 2001. – с. 336. ресурс: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.

11. Закон України «Про очищення влади» : від 16 верес. 2014 р. No 1682-VII / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>.